

სახალხო ფურცელი

სურათებიანი ლამაზება

გვერდი № 632

ლაგაზების № 113

კვირა, 24 ივლისი 1916 წ.

ზ ა ვ ხ ე მ ი.

ქ. ილია შინაძის ფოტო.

გულის პიება

(წამყვანების იმპროვიზაცია)

კაცს მივხედს საწვდელი, რას ვებძღვს უნდა პოვნა მამინ მისგან აღარა ჰქმას, გარდასულთა ჭირთა ხსოვნა.

შოთა რუსთველი.

(დასასრული *)

გამოვერკვიე... მივიხედა-მოვიხედე... ჩემს წინ ცარიელი აღავი იყო... სადგურის თავი მივანებე... როგორ გავინდი ტბის ნაპირად, აღარ მახსოვს... საშინელი უწყურობას ვგრძნობდი... გაქუცულთა, წყაღისაგან შეშინებული წიწილასაღვით, ქვაზე ჩამოვჯექი... ჩემს წინ, ტბის ტალღები ნაპირს ეხეთქებოდნენ... პატარა კნეკებს ათამაშებდნენ, ნაპირამდის მოავლოებდნენ და მერე ისევ ღრვილი უკან წაათრევდნენ... თვალგაშტერებით გავცქერდი ტალღათა სრიალს... ჩემი საცუთარი ლულა ვერ მიმეგნო, რაზე შემიჩერებინა გულისყურის, არ ვიცი...

...სამშობლო განსაცდელშია... მომავლნა სერბიელის სიტყვები... „სამშობლოს ხმა გვეძახის...“ მერე, ჩემი სამშობლო?... სად არის ჩემი სამშობლო?... ვინ ვარ მე?... მეც ხომ მაქვს ჩემი სამშობლო?... მერე?... რატიმ... აა?... ყველა სამშობლოსკენ ეშურება, ყველას გული ღელავს... ჩემი გული?... აა?!

ხტუნავდნენ და ცელქობდნენ ტალღები... თითქო დამცინოდნენ, თეთრ კბილებს გამოაჩენდნენ... ყალბე შედგებოდნენ და მერე ნაპირს ეხეთქებოდნენ... თავაღუნული გვეცქერდი ტალღათა სრიალს და ფიქრებიც მათ მსგავსად, ერთი მეორეს სცვლიდნენ... „იღვიგია...“ ერთ ღრის იღვიგიათან ვიჯექი ამავე აღავს და სიყვარულს ვესწინიდი... მის გარეშე არავა არსებობდა ჩემთვის! ყვლა-ფერზე უწყინდესი იყო იღვიგია მამინ ჩემთვის!.. ახლა?... მომავლნა მისი თაბი, მისი ხმა და ტანში ტრუნტელმა გაიზარა... იღვიგია, იღვიგია... კენსოდა ჩემი გულა... წარსული მალე ბურუსში გავხვია და გაქრა იღვიგია სახეც... მერე წარმომიდგა აღფრთოვანებული სახეები... სამშობლოს ძახილი... აქოთქოთებულ ხალხი და ჩემს ტანს თითქო რაზე ეხიბობდა, ხევით მწეკდა... მალა მყოფ წერტილიან მიმახლოვებდა და მიელს არსებას შესჩაიდა... „სამშობლო!...“ რატომ აწანამდის არ გამიგონია ეს სიტყვები?... თუ, მრავალჯერ მშენიანი და უმნიშვნელოდ დამიტოვებია იგი... ახლა?... ახლა სულ სხვა-

ნარიად შეესმა იგი ჩემს გულისყურს და თითქო გამთელდა გატეხილი ზარი, ტბილად მომემის მისი წყრილი... სამშობლოს ძახილი... იქნება იმიტომ იყო ჩემი გული დამწუხრებული, რომ მისი ხმა არ მესმოდა? მაშ, რატომ არ შეჩერვია უცხო მხარეს ჩემი არსება?... „სამშობლო, სამშობლო!...“ აი, როგორის აღფრთოვანებით ეგებებინა მის ძახილს... აი, სად ჰპოებენ იგინი ბედნიერებას... მერე, მე სალდა უნდა ვყოფო ჩემი ბედნიერება?... იქნება სამშობლოს მოპოვებამ იცვლი იგი?... აა?... იქნებ იქ ვყოფო, ჩემი გული...?

...ჩემი ფიქრები და მიელი არსება, გავრთწერტილდა... თვლები ერთ აღავს მიაშტერდა... ერთხანად ყოველი მოძრაობა შეწყდა...

გულის აღვიღს ტკივილი ვიგრძენი... იქიდან გულშეზარატი წუთილი შემოემსია... თითქო დაიქონენ გულის ძარღვები, ვეღარ გააშტერს მოყოლილ ძალს და გიორღვა ერთ აღავს, ატკივებული გული... მაგრამ ტკივილი კ არ გამიგია! არამედ თითქო ტკივილი ნეტარი გიღამესხო, შეგმა ვიგრძენი... იმ ადგლს, სადაც გული გასკდა, თითქო რიდი ხნის ბოლმა და გესლი, ბაღალა და შამიანი მუწუხები ყოფილეს დაგუბებული... პირი მოიხსნა და ჩრხუხივით სადღაც დავიქნა... განთავისუფლდა აღავი და ახალმა სისლმა ჩქეფა იწყო... და ორკეცის ძალით იწყო გულმა ტრეკა!

როგორ ათრიაოდა ჩემი არსება თითქო ცა გახსნილიყოს და იქ ნეტარება დამეზახოს... თითქო სულ სხვა ჭეჭევანში გადავსახლებულიყვი, სადაც მრავლათაა მზის სხივები და ძლიერი შუქი სწევდეს ჩემს თვალს... გარშემო ვერაფერს ვხედავდი... მერე თანდათან ვაჩხსნენ თვალები; ცხოველ სინათლეს შეჩერდნენ და თვალწინ წარმომიდგნენ სამშობლოს მიეგი: მის ძარბში მობუტბუტი მტკვარი და მის ახლოს ქარლის სოფელი... სოფლის ნაპირად ერთ-გუმბათიანი საყდარი... მერე ორღობები, საბძლები, კალოები... ორღობებში მიმავალი პეტრე, ძნით დატვირთული ურბით და თვალს სინარულს ცრემლი მოველინა... გინებამ მოძრაობა იწყო, —ლად, თავისუფალი... და გამოკრთა ნათელი აზრი: სამშობლოს კეთილდღეობა არის შენი ბედნიერება!..

მაშ, ჩემი სამშობლო! ჩემი სოფელი! ქართლის სოფელი!... გასავალი გზაც სამშობლოში დაბრუნება... შევძახე ვახარებულმა და ამყად ფეხზე წამოვიდგე... ო... როგორ მეღელვებოდნენ თეთრ-

თანამედროვე რიში ალაბუბი.

ტალღები... თითქო კოცნა სწამდეთ, ნაპირამდის გამაღვებით ეშურებოდნენ, ტკიპილდათი კანკებს სრიალდნენ... ჩემი გული?... გახლებული ჩემი გული, რომ სინარულით დამპოვალა სტოდა და არ მსვენებია... გული არსებას შეანაჩევედა და იგი ყოველ კუნთს გადასცემდა: შენი გული, შენი სამშობლოა!..

*) იხ. სურათებიანი დამატება № 111.

† კიკია-ფაგავილი (სიმონ ბალსაშვილი) ბიოკრი ხინაშულიძე.

† მოგვარალი კ. ცხომელიძე.

... ჩემი გული, ჩემი სამშობლო!.. წამოვიძახე ხმა მაღლა და ახმაურებულ ქალაქის ქუჩებისკენ ვავწიე...

ქალაქის შუა გულ ქუჩებზე რომ გავიდი, აქ კვლავ იგვიხალხის მიმოსვლა იყო... ტელეგრაფების გამყიდველები კვლავ გააკიოდნენ: გერმანია-საფრანგეთის ომის გამოცხადება... ბელგიის ნეიტრალიტეტის დარღვევა!, იყოდით ახალი ტელეგრაფები!... ტელეგრაფებს ყიდულობდნენ, ჯგუფ ჯგუფად იდგნენ და კითხულობდნენ... მერე განცვიფრებული იშლებოდნენ...

მეორე ქუჩაზე რომ ვადვდი, ტრამვაის რაჩბა-რუხსა, ავტომობილის ყვირილისა და საერთო ღრიანცელში, შორიდან შემოსენილი სიმღერა გავარჩიე... იქით მიდიოდნენ... მეც წავედი... შუა გულ ქუჩაზე ქუდმობილი ხალხი მიდიოდა, პირი ყველას დაღებულ ქაქონდა, თვლები გაფართოებული და ხმა მიღლა, თითქმის ყვირილით მღეროდნენ:

Allons enfants de la Patrie.
Le jour de gloire est arrivé!
Contre nous de la tyrannie.
L'étendard sanglant est levé

მთავრდებოდა შუგუფული ხალხი შუა გულ ქუჩას და აცახცახებულნი ნაბიჯით წინ მიდიოდა... მეც მათში ჩავერიე...

...Patrie!. სამშობლო!.. არ გავცვლი მე ჩემს სამშობლოს სხვა ქვეყნის სამთიხზედა... როგორც ღმრის ქუჩი სამშობლოც ერთია ქვეყანაზედა... მომავინა პატრიოთისის გრძნობით დასწავლილი ღმრისა...

ბრძოს აღვლებამ მეც ვამიტაცა... გაფართოებული თვლებით აქეთ-იქით ვიციქობოდი... გაეშხვედი, ხალხი როგორ თანდათან გვეზარებოდა, წრეში დგებოდა და ჩვენთან ერთად მღეროდა; კვლავ მარსელიეზას სიტყვები მეროდებოდა... ყვირილი და ქუენა მთელ ქუჩას იფინებოდა...

პო.6. სასონი მხარაშალიძე (მოკლულია).

მიხა წიხარიაძე (მოკლულია).

პო.7. იმანე ნატროშვილი (მოკლულია).

პო.8. ბიოკრი ხინაშულიძე (დაჭრილია).

